

Конспект уроку української літератури

«Володимир Винниченко. Цікава історія з життя письменника. «Федько-халамидник». Художня розповідь про дивовижного хлопчика Федька, його життя і пригоди, стосунки з однолітками»

Провела:

Дубницька М.М.

Володимир Винниченко. Цікава історія з життя письменника.

«Федько-халамидник» Художня розповідь про дивовижного хлопчика Федька, його життя і пригоди, стосунки з однолітками.

Мета: ознайомити учнів із цікавими фактами про життя і творчість В.

Винниченка; опрацювати ідейно-художній зміст оповідання «Федько-халамидник»; аналізувати роль художніх засобів у творі, знаходити портрет, пейзаж, діалоги; вміти сформулювати основну думку оповідання і висловити своє ставлення до зображуваного; розвивати творчі здібності школярів, вміння висловлювати власні міркування щодо прочитаного; виховувати риси доброти, чуйності, мужності.

Епіграф: У лиху годину пізнаєш людину

(Народна творчість)

Хід уроку

I. Організаційна частина.

Сьогодні у нас незвичайний урок, бо до нас завітали гості. Давайте подаруємо один одному усмішку. Вона додасть настрою та надії, що все буде добре. А допоможе нам налаштуватися на продуктивну роботу віршиком

Від дня народження і до останньої хвилини

Є мить прекрасна - це життя людини.

По-різному йдемо життєвим шляхом;

Хтось пролітає непомітним сірим шляхом,

Комусь доводиться пливати за течією,

А хтось горить яскравою зорею.

І для того аби знайти своє місце під сонцем, людина ніколи не повинна зупинятися ні у своєму навчанні, ні у творчості, оволодівати новими знаннями. Вона постійно повинна себе удосконалювати, адже невпинний пошук - це потреба її душі.

II. Актуалізація опорних знань учнів.

І сьогоднішній наш урок також нестиме пошуковий характер, але спочатку ви повинні відповісти на ряд запитань.

- Скажіть, що означає прочитати твір?
- Пригадайте, що називається оповіданням?
- Які ознаки оповідання?

Отже, сьогодні ми починаємо роботу за змістом оповідання В. Винниченка «Федько-халамидник».

III. Оголошення теми та мети уроку.

Тема сьогоднішнього уроку ... Прошу записати в зошити тему уроку.

Я хочу, щоб на сьогоднішньому уроці ви познайомились з постаттю В. Винниченка, добре знали зміст прочитаного оповідання, оцінювали життєві позиції персонажів та висловлювали своє ставлення до зображуваного, проводили аналогії з сучасним життям. А головне, вийшовши з уроку, зрозуміли людську сутність Федька й усвідомили, то життя - це найбільша цінність, дарована Богом.

Епіграфом уроку є слова народної творчості «У лиху годину пізнаєш людину».

- Як ви розумієте ці рядки?

IV. Вивчення нового матеріалу.

❖ Вступне слово.

Діти бувають різні: слухняні й не дуже, спокійні та бешкетливі, серйозні, допитливі, легковажні, безвідповідальні й дуже відповідальні, сміливі й боязливі, і це нормально. Така їхня природа. Але головне - щоб у душі їхній переважало добро, а не зло, порядність, а не підлість, справедливість і чесність, а не жорстока несправедливість.

Ці питання ми розглянемо на уроці.

❖ Біографія В. Винниченка.

Вдома ви повинні були підготувати цікавий матеріал про В. Винниченка.

- То хто ж такий В. Винниченко? (письменник, художник, громадський діяч)

3. Проблемне питання.

В кінці уроку дасте відповідь на запитання:

- Чи варто на зло відповідати добром?

4. Словникова робота.

От ви прочитали оповідання. Можливо всі слова були вам зрозумілі. Давайте розглянемо слова, які б могли у вас викликати запитання. У вас на партах на листочках є записані ці слова. Зачитайте.

5. *Робота над текстом.*

- Чому автор назвав твір не просто «Федько», а саме «Федько- халамидник»?
- Що було найбільшим ворогом Федька й чому?
- За що бив Федька батько, а за що винагороджував грошима?
- Як до цього ставився сам герой?
- А його маги? Що думаєте ви про це?
- Як ви оцінюєте вчинки школярів, що замість школи пішли на річку?
- А як ви думаєте, на чиєму боці автор твору?
- То який Федько насправді?

6. *Гра «Ключове слово».*

А зараз проведемо гру «Ключове слово». Ви повинні відновити фразу за ключовим словом.

7. *Завдання пошуково-дослідницького характеру.*

Опишіть життя й розваги бідних міських дітей, зробіть висновок.

8. *Група юних акторів.*

Підготувала інсценізацію фрагменту з твору «Федько й Толя на льоду».

- У чому виявилася мудрість і кмітливість Федька?
- Чи можна вважати вчинок Федька благородним? Чому?

9. *Група дослідників.*

Виписати художні засоби з твору до характеристики образу Федька та опису річки.

Образ Федька

епітети: халамидник, ловкий

порівняння: як Соловей-розбійник

стилістично- забарвлені слова: халамидо, босявка, зараза, сибіряка

Опис річки

повтори: сунули та сунули

епітети: чорна страшна латка

метафори: крижини розривалися...

10. *Робота над змістом.*

- Знайдіть портрет Толі панського синка.
- Які перші враження виникають у вас?
- Чи змінюються потім?

- Знайдіть і зачитайте рядки, в яких описується поведінка Федька під час гри в пісок.
- Зачитайте рядки, де описується поведінка Федька під час запуску змія дітьми.
- Яка поведінка Федька, коли батьки карають його за провину?
- Перекажіть уривок з тексту про ставлення батька до Федька.
- Як ставиться мама до героя?
- А як товариші ставляться до Федька?
- То ж яка тема оповідання?
- Чи можемо сформулювати ідею твору?
- То що ж в людини є найціннішим?

З Федьком постійно трапляються якісь пригоди. Спробуйте через вчинки Федька передати його сутність. Розподіліть у дві колонки вчинки Федька.

Робота з ілюстраціями.

Зачитайте або перекажіть рядки, які відповідають ілюстраціям.

Вправа «Незакінчене речення».

- Діти, давайте поглянемо, як народна творчість влучно і образно увіковічила людські якості.
 - Вам треба закінчити подані прислів'я та обрати з-поміж наведених ті, що стосуються Федька і Толі.
- ❖ Не одяг красить людину, а ... (добрі діла) Ф.
 - ❖ Уміє він з чорного біле зробити, а .. (з білого чорне)
 - ❖ Сміливому море по ... (коліна) Ф.
 - ❖ Святе та боже (та на чорта схоже) Т.
 - ❖ Кривда людська ...(боком вилазить) Ф.
 - ❖ Сила та розум .. (краса людини) Ф.
 - ❖ Лякливий, як заєць, а ...(шкідливий, як кішка) Т.
 - ❖ В лиху годину... (пізнаєш людину) Ф.
 - ❖ У тихому болоті ...(чорти водяться) Т.

Молодці! Отже, я бачу, що ви знаєте прислів'я і кому вони належать.

- Але повернімося до початку уроку і дайте відповідь на питання «Чи варто на зло відповідати добром»?

Творче завдання.

Федько ваш ровесник. Не таємниця, що сучасні діти дуже часто наражають себе на небезпеку, роблячи неправильний вибір. Отож я вам

пропоную скласти «Поради ровеснику» аби їх оминула доля Федька, використовуючи спонукальні речення.

- ✓ Люби життя.
- ✓ Будь вірним другом.
- ✓ Шануй батьків.
- ✓ Цінуй кожну хвилину.
- ✓ Слухайся свого серця.

Гра «Впінай героя».

А зараз проведемо гру «Впінай героя». Два учні від імені героїв розповідатимуть про себе, а ви повинні вгадати героя.

Встановити послідовність.

А тепер встановіть послідовність дій і вчинків.

- ☐ Федько рятує Толю з крижаної купелі.
- ☐ Льодохід на річці.
- ☐ Федько відбирає паперового змія.
- ☐ Батьки карають Федька через події на річці.
- ☐ Толя вирішує повторити вчинок Федька.
- ☐ Халамидник спокушає Толю на прогулянку під дошем.
- ☐ Смерть поборол хлопчика.

V. Підсумок уроку

- Скажіть чи добре поступив Толя із Федьком?

- Де можна прочитати про те, що не можна брехати на когось? (Біблія 9 Заповідь Божа «Не свідчи неправдиво на ближнього свого»)

Ланцюжкова гра «Клубок ниток»

Я кажу початок речення, а ви повинні продовжити, передаючи клубок ниток своєму другові, щоб утворився візерунок, як символ єдності, дружби:

Друг - це той, хто...

- Кого з героїв оповідання ви взяли б із собою в далеку подорож? Чому?
- Чи хотіли б ви мати такого друга, як Федько? Чому?

Незакінчене речення.

- Прочитавши оповідання «Федько-халамидник», я зрозумів...
- Я ніколи не буду ...
- Я намагатимусь...
- Мені хочеться вірити, що ...

Рефлексія

- Що нового дізнались на уроці?
- Що найбільше сподобалось?
- Що було важким?
- Передивіться на завдання і скажіть чи виконали ми їх?

Заключні слова

Діти, запам'ятайте, що «Найвища стіна у світі - стіна байдужості». А тому:

Я бажаю, щоб із вами

Людям було веселіше,

І щоб добрими очима

ви дивились на людей

Щоб були ви справедливі

І у рішеннях розумні...

до людей будете добрі -

Люди будуть добрі вам.

Оцінювання

Домашнє завдання

написати листа Федькові і Толі.